

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Genealogie řecko-makedonského sporu o
název země (1991 – 2013)**

David Prošek

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy a východoevropská studia

Bakalářská práce

**Genealogie řecko-makedonského sporu o
název země (1991 – 2013)**

David Prošek

Vedoucí práce:

PhDr. Přemysl Rosůlek, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2014

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literatury.

Plzeň, duben 2014

.....

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu bakalářské práce PhDr. Přemyslu Rosůlkovi, Ph.D., za cenné rady, které mi během psaní této práce poskytl.

Obsah

1	ÚVOD	1
2	STRUČNÁ HISTORIE MAKEDONSKÉ OBLASTI.....	6
3	DEFINOVÁNÍ POJMŮ	9
	3.1 Definice pojmu Makedonie.....	9
	3.2 Definování makedonského obyvatelstva z pohledu Makedonců .	10
	3.3 Definování makedonského obyvatelstva z pohledu Řeků.....	18
4	VZNIK SAMOSTATNÉ MAKEDONSKÉ REPUBLIKY	21
	4.1 Makedonie na cestě za mezinárodním uznáním 1991 – 1995.....	23
5	MAKEDONSKÁ MEZINÁRODNÍ POLITIKA 1995 – 2013	31
	5.1 Řecko-makedonský spor a otázka vstupu do Evropské unie (1995 – 2013)	31
	5.2 Řecko-makedonský spor a otázka vstupu do NATO (1995 – 2013)37	
	5.3 Výhled pro možné budoucí začlenění Makedonské republiky do EU a NATO	40
6	POHLED ALBÁNSKÉ MENŠINY NA ŘECKO – MAKEDONSKÝ SPOR	42
7	ZÁVĚR.....	44
8	ZDROJE	48
9	RESUMÉ	56

1 ÚVOD

V balkánské oblasti žije nespočet národů s rozdílným náboženstvím a kulturou, a to je také příčinou, proč je tento region prakticky po celou historickou dobu tak nestabilní. Během minulého století prodělal výrazný politický vývoj, který vygradoval v devadesátých letech. Zanikl totiž mnohonárodnostní státní kolos Jugoslávie, ze kterého se odštěpilo velké množství nových státních celků. Tento proces ovšem neprobíhal hladce a vyžádal si několik vojenských konfliktů.

V bakalářské práci se budeme zabývat právě jedním z těchto nově vzniklých států. Zaměříme se na poměrně malý a z geopolitického hlediska nevýznamný stát, ležící v oblasti, kterou známý český balkanista Václav Štěpánek hodnotí jako nejméně vhodnou oblast pro život v celé Evropě v období 19. století a to z důvodu výrazných sporů mezi státy o toto území (Štěpánek 2014). V současné době je tento zkoumaný stát Českou republikou uznáván pod názvem Makedonská republika.

Práce se konkrétněji zaměřuje na jeden z největších bilaterálních sporů, s jakým se můžeme v celé Evropě setkat. Makedonský stát musí čelit tomuto problému již od počátku své samostatné existence až do současnosti. Spor vede s Řeckem o svůj vlastní název a způsobil tomuto nově vzniklému státu mnoho problémů na mezinárodní scéně. Předmětem rozepře je odkaz Alexandra Makedonského a jeho slavné říše z antického období. Tímto mezinárodním konfliktem se Makedonská republika dostala do velice těžké situace, neboť konflikt měl vliv na přístup mezinárodního společenství (OSN, NATO, EU) k uznání existence samostatného státu. V současné době je Makedonská republika uznávána v rámci OSN a dalších multilaterálních fórech pod prozatímním názvem – Former Yugoslav Republic of Macedonia¹ (dále jen FYROM).

---

¹ Bývalá jugoslávská republika Makedonie

Řecko-makedonský spor o název země má tedy úzkou souvislost s nárokem na antický makedonský odkaz. Celý spor se nicméně větví do více rovin než pouze na otázku týkající se jména státu. Můžeme si zde například uvést použití verginského slunce jako státního symbolu Makedonské republiky. Tento znak byl součástí hrobky otce Alexandra Makedonského – Filipa II. Řecko nesouhlasilo s použitím tohoto symbolu na makedonské vlajce, neboť samo tento znak využívalo a vyzvalo tedy Makedonskou republiku, aby znak z vlajky odstranila. Těmito případy se budeme v práci také zabývat, neboť úzce souvisí s naším hlavním tématem.

Pro lepší orientaci v celém textu si musíme osvětlit několik praktických věcí související s pojmenování jednotlivých pojmů. V případě, že budeme v práci odkazovat na Makedonii či Makedonce z doby antického věku, použijeme vždy před názvem adjektivum „antický“. Co se týče pojmenování současného státního celku, budeme operovat s názvem, který je oficiálně používám Českou republikou v bilaterálních vztazích – Makedonská republika². V případě, že budeme v tomto textu mluvit o Makedoncích, máme tím na mysli národ, který v současnosti tvoří majoritní část obyvatel v Makedonské republice. Těmito označeními autor této práce nechce naznačovat, že se k některé straně tohoto sporu přiklání, označení slouží jen pro lepší přehled v celém textu.

Hlavním cílem bakalářské práce je detailně prozkoumat celý průběh sporu ve vymezeném období. Zaměříme se na to, jaká stanoviska a jaké kroky zahájily mezinárodní organizace, v tomto případě myšleno OSN, Evropská unie a Severoatlantická aliance (NATO), pro vyřešení situace. Následně také prozkoumáme, jaké postavení zmíněné organizace zaujímají vůči vstupu Makedonské republiky do jejich struktur.

---

² V některých smlouvách se můžeme setkat i s názvem Republika Makedonie.

To nás přivádí k hlavní zkoumané otázce, kterou si v této bakalářské práci položíme. Pokusíme se odpovědět, zda bylo řešení řecko-makedonského sporu mezi řeckým státem a mezinárodním prostředím (OSN, NATO, EU) ve vzájemné symbióze či nikoliv. Řecký stát měl totiž již vybudované určité postavení a vliv v mezinárodních organizacích. Je ovšem otázkou, jak významným vlivem disponoval a zda s ním dokázal ovlivnit zmíněné organizace.

Při detailním zkoumání řecko-makedonského sporu se zaměříme také na vnitropolitickou situaci v Makedonské republice. Konkrétněji se pokusíme odpovědět, zda všichni obyvatelé z Makedonské republiky zachovávají jednotné stanovisko v přístupu k řecko-makedonskému sporu, nebo jestli se pohled obyvatel na celý spor výrazně podle etnické příslušnosti odlišuje.

Celou bakalářskou práci můžeme rozdělit na dvě části. Pro lepší orientaci ve zkoumaném sporu a pochopení všech jeho příčin věnujeme první část práce historické analýze. Pro detailní prozkoumání všech událostí, které se na území současného státu Makedonské republiky a jeho okolí odehrály od antických dob až po současnost, není v této bakalářské práci prostor. Zaměříme se tedy jen na nejdůležitější historické etapy a události, které měly na celý region důležitý význam. Ty nám poté pomohou pochopit souvislosti, které sporu předcházely a také důvody k zahájení celé mezinárodní rozepře.

První část také zaměříme na definování důležitých výrazů, které v textu budeme využívat. Budeme se například věnovat slovu Makedonie, kde si určíme všechny významy tohoto slova a prozkoumáme také jeho stručnou historii. Další kapitolu věnujeme definici současných obyvatel Makedonské republiky. Pro hlubší pochopení sporu tuto kapitolu rozdělíme na dvě části a to na makedonský a řecký pohled. Hlavním zdrojem informací pro tuto část práce budou tudíž autoři z jednotlivých

zemí. Pro makedonský pohled budeme například vycházet z díla Krsteho Misirkova *O makedonských záležitostech*. Tento makedonský autor se sice později snažil o makedonské začlenění do bulharského státu, prakticky ale určil směr současné makedonské národní identity, která z tohoto díla vychází svým způsobem do současnosti.

Druhou část bakalářské práce věnujeme současnému řecko-makedonskému sporu. Nicméně nebudeme se pohybovat pouze v období od vzniku samostatné Makedonské republiky, ale budeme částečně i prozkoumávat období, kdy Makedonská republika byla součástí jugoslávské federace. Prozkoumáme zde, jakým způsobem makedonská identita koexistovala s identitou jugoslávskou a jakým způsobem se rozvíjela.

V další části se přesuneme do období vzniku Makedonské republiky, kde se zaměříme na počáteční problémy tohoto nově vzniklého státu. Při analýze sporu budeme zkoumat události až do roku 2013, což je časový rozsah stanovený v bakalářské práci.

Zaměříme se hlavně na politické důsledky sporu. Těmi můžeme označit například otázku nepřijetí Makedonské republiky do Evropské unie a NATO. Pro zodpovězení na stanovenou hlavní výzkumnou otázku, budeme u těchto dvou mezinárodních organizací zkoumat jejich postoj vůči řecko-makedonskému sporu. Dotkneme se také vnitropolitické situace v samotné Makedonské republice, kde prozkoumáme albánský pohled na řecko-makedonský spor a zjistíme, zda je tento pohled shodný s pohledem etnických Makedonců. V závěru práce shrnu veškerá získaná data a z nich pak odpovím na stanovené otázky.

V práci budeme využívat analyticko-deskriptivního přístupu a jako zdroje nám budou sloužit internetové i tištěné publikace. V první části budeme využívat i publikace staršího data zaměřené na tuto problematiku, neboť zmíněná část nepotřebuje vycházet z aktualizované

literatury. V bakalářské práci budu využívat také české publikace, které pro nás budou nezaujatým zdrojem informací a které jsou dostatečně relevantní. V druhé části bakalářské práci budeme nuceni využívat i zdroje ve formě internetových novinových článků a rozhovorů, neboť publikační činnost na novější události prozatím nestihla zareagovat. Musíme ovšem s některými zdroji zacházet opatrně, neboť objektivní tvorbu některých autorů přebíjí nacionalistické tendence. Nicméně pouze s nezaujatými zdroji zacházet nebudeme a to z důvodu pochopení pravé podstaty některých argumentů, které se ve sporu objevují. Využijeme také informace z oficiálních internetových stránek jednotlivých států, stran a organizací.

2 STRUČNÁ HISTORIE MAKEDONSKÉ OBLASTI

Jaké byly počátky antického makedonského státu, není úplně jasné. Historikové se opírají o spisy historiografa Hérodota z Helikarnasu, nazývaného také jako otce dějepisu. Informace od něj musíme ovšem brát s rezervou, neboť Hérodotos přijímal velice nekriticky veškeré zdroje, v tomto případě jsou myšlené pověsti nebo také mýty. Za prvního panovníka, kterého můžeme s určitostí doložit, je považován Perdikkás I. (Rychlík 2003: 19).

Díky vládě Filipa II. se mění postavení celého státu. Ten si pomocí vynikajících armádních reforem podmanil celý řecký svět a Makedonie se stává hegemonelem v celé oblasti (Oliva 1995: 307). Makedonii ovšem historicky nejvýznamnější období teprve čekalo.

Filipův syn Alexandr se projevil jako vynikající vojevůdce již v bitvě u Chairóneie. Dokonalé velitelské schopnosti se následně potvrdily během jeho panování. Alexandr dokázal rozšířit makedonskou říši o obrovské území. Za jeho vlády se říše rozprostírala od Jaderského moře až k pohoří Hindúkuš a řece Indus. Historikové pro definování tohoto období, kdy byla helénská kultura rozšířena o obrovské území, používají termín Helénské období (Kostov 1996: 45 - 47).

Nicméně celistvost tak ohromného státního celku neměla dlouhého trvání. Prakticky ihned po smrti Alexandra Makedonského se jeho celoživotní dílo rozpadlo na několik samostatných celků. Moc a sláva antické Makedonie byla poté na ústupu. V roce 168 př. n. l. byl v bitvě u Pydna poražen poslední makedonský odpor a Makedonie se poté stala součástí Římské říše (Oliva 1995: 347 - 351).

Pro Makedonii následovalo dlouhé období pod správou Byzantské říše, ovšem její odkaz nadále existoval. V rámci Byzance fungovala jako provincie (thema). Tato provincie se rozkládala zhruba v jihovýchodní části dnešního Bulharska (Rosůlek 2008: 11 - 12). V 6. až 7. století

na celý balkánský region zaútočí slovanské kmeny, které ho poté obsadí. To má za následek rozrušení tradiční struktury byzantského správního systému a následný vznik nových státních celků v oblasti, které následně oslabovaly moc a vliv Byzantské říše. Tato skutečnost nakonec způsobila rozpad celé říše.

Následovalo období, ve kterém se vliv v oblasti střídal mezi Byzantskou říší a bulharskou říší až do období 14. století. Poté se současné území republiky Makedonie dostalo pod vládu středověkého státu Srbů. Následný mocenský vzestup Osmanské říše způsobil, že se většina balkánského regionu dostala do područí její moci. Pro makedonský odkaz bylo toto období velice ničující, neboť veškeré jeho pozůstatky byly v říši zakázány a název Makedonie vymizel z tehdejších map. Původní oblast, kde se Makedonie dříve nacházela, byla rozdělena na řadu menších provincií – ejalet skopský, skadarský, bitolský, soluňský (Šesták 1998: 117).

Období 19. století bylo ve znamení probouzení národních hnutí na balkánském poloostrově. Tuto tendenci zaznamenaly i tehdejší nejvýznamnější etnografické mapy Balkánu, kde je oblast Makedonie zakreslena jako oblast obývána Bulhary (Wilkinson 1951: 36).

Makedonská oblast tedy byla prakticky až do začátku 20. století pod mocí Osmanské říše. Jedinou výjimkou bylo období v roce 1878, kdy makedonské území po Sanstefanském míru připadlo bulharskému státu. To se ovšem záhy změnilo na Berlínském kongresu a území bylo navraceno oslabené Osmanské říši. Následné období bylo ve znamení přetahování o makedonské území a snaze zvýšení vlivu ze strany Řecka, Bulharska a také Srbska.

Tato tendence nakonec vyvrcholila v roce 1912 během tzv. Balkánských válek. Osmanská říše byla v té době velice oslabena vlivem Mladoturecké revoluce a sultánské kontrarevoluce. Neměla tudíž sílu konkurovat těmto státům a z území se musela stáhnout. Díky tomu

získalo makedonské území současnou tvář. Bylo rozděleno mezi Bulharsko (Pirská Makedonie), Řecko (Egejská Makedonie) a Srbsko (Vardarská Makedonie). Poslední zmíněný název je odvozen od „národní“ řeky Vardar (Weithamann 1996: 246 – 249). Současné hranice Republiky Makedonie odpovídají srbské neboli vardarské části území.

Druhá polovina 20. století byla ve znamení realizace národního státu, kdy se na balkánském území vytvořil dominantní slovanský politický celek v čele s vůdcem Titem. Makedonie v tomto celku dostala právo na sebeurčení a možnost se seberealizovat. V rámci Jugoslávie byla vytvořena Makedonská lidová republika, která se od roku 1964 se přejmenovala na Socialistickou republiku Makedonie.

3 DEFINOVÁNÍ POJMŮ

3.1 Definice pojmu Makedonie

Pojem Makedonie se poprvé objevil koncem 7. století př. n. l. v řeckém jazyce. O jeho původu panují dvě různé pověsti. Jednou z nich je, že název je odvozen od mytického vladaře Makedóna. Ten byl údajně synem boha Dia a bohyně Thie. Jiná verze ovšem vypráví, že Makedón byl synem Aiola, otce Helénů. Tyto pověsti ovšem nemají žádnou oporu ve skutečných faktech. Podle historiků jsou jen výmyslem makedonských králů, kteří z politických důvodů potřebovali dokázat, že jsou plnohodnotnými Řeky. Musíme ovšem konstatovat, že název Makedonia má s největší pravděpodobností řecké kořeny. Nejspíše totiž pochází z řeckého adjektiva *makednós*, které v českém překladu znamená vysoký. Tímto slovem Řekové označovali vysoké hory na severu (Rychlík 2003: 16 – 24).

První dochovaná historická zmínka, ve které byl použit termín Makedonie, se objevuje v dílech řeckých historiků Herodota a Thúkydidése, při popisu tábora Xerxesovy armády. Zmiňují, že řeky Ludias a Halicmon společně tvoří hranici mezi „územím Bottiaeis“ a „územím Makedonie“ (Hammond 1995: 120 – 122).

Významný český odborník na balkanistiku Ivan Dorovský při zkoumání makedonské problematiky konstatoval, že význam pojmu Makedonie v současné době můžeme rozdělit do tří skupin. První skupinou je antická Makedonie. Do ní patří právě nejslavnější období spojené s tímto názvem a to je období Alexandra Velikého (Makedonského). Druhou skupinou je Makedonie obývaná Slovany. Tu můžeme zařadit do jižní poloviny balkánské centrální oblasti. Její hranice byly vytyčeny díky Berlínskému kongresu. Pro nás je toto období

zajímavé, protože od druhé poloviny 19. století slovanští obyvatelé začali používat označení Makedonec. Do poslední skupiny řadíme Makedonskou republiku, která nejdříve vznikla jako součást jugoslávské federace a později od roku 1991 se stala samostatnou republikou (Dorovský 1995: 8 – 9).

3.2 Definování makedonského obyvatelstva z pohledu Makedonců

V této části kapitoly se budeme zabývat makedonskou verzí vzniku a historie makedonského národa. Jak jsme si již osvětlili v úvodu práce, v této kapitole budeme částečně vycházet z knihy Krsteho Misirkova a z jeho průlomového díla pro makedonskou národní identitu *O makedonských záležitostech*. Misirkov je sice autorem z přelomu 19. a 20. století, nicméně jeho kniha nám pomůže pochopit zrod a počátky současného makedonského pohledu na svou historii. Je nutné ovšem zmínit, že Misirkov se v průběhu let postupně začal spíše obracet na probulharskou stranu a myšlenky makedonismu postupně opustil. Nicméně makedonským historikům tyto okolnosti nezabránilo vycházet z děl tohoto autora pro vybudování národní identifikace.

Než se plně zaměříme na makedonský pohled na jejich vlastní národ, prozkoumáme ještě jednu podstatnou věc a to, jakým způsobem prezentují makedonští historikové antické Makedonce. V této rovině existuje mezi makedonskými a řeckými historiky velký spor. Ten spočívá v národnostní příbuznosti mezi Řeky a antickými Makedonci. Většina makedonských historiků tvrdí, že antická Makedonie se po celou svou existenci prezentovala jako samostatný národ. Vedle sebe tedy dříve žily dva různé národy (makedonský a řecký). Tato část historiků se opírá o historické záznamy, kde antičtí Makedonci nejsou prezentováni jako

část řeckého národa, ba spíše naopak. Jsou považováni za barbary a národ, který žije mimo hranice Řecka (Andonovski 1993; Donski 2014).

Jedním z příkladů historického záznamu, kterým se makedonští historikové ohánějí, je úryvek z Polypechonova manifestu. V tomto úryvku promlouvá vládce makedonského trůnu následovně: *„Naši předkové [Makedonci – autorova poznámka] byly vždy laskaví k Helénům a my máme v úmyslu pokračovat ve svých dobrých způsobech a chceme poskytnout důkaz naší dobré vůle vůči řeckému lidu.³“* (Diodorus Siculus cit. dle Andonovski 1993).

O tom, která názorová skupina je blíže pravdě, se v této práci nebudeme zabývat. Chtěl jsem jen zmínit tento rozdílný historický pohled, abychom si udělali názornou představu, do jakých všech rovin řecko-makedonský spor o název Makedonie zasahuje.

První zmínky o Makedoncích a Makedonii se poprvé objevují v druhé polovině 19. Století. Nicméně tzv. teorie makedonismu, která označuje makedonský národ jako svébytný a odlišným od Srbů a Bulharů, se objevuje až na konci 19. století (Stawowy-Kawka 2002: 191 – 208). Otázky makedonské historie, vzniku hnutí propagujícího myšlenky makedonismu a transformace Makedonců v národ jsou do současných let plné kontroverzí a ani makedonští historikové se nedokáží shodnout na jednotné verzi pohledu.

Podle oficiálního makedonského stanoviska počátek historie Makedonců můžeme datovat od příchodu slovanského etnika na Balkánský poloostrov, to je tedy období mezi 6. až 7 stoletím n. l. Objevují se ovšem názory ze strany makedonských nacionalistů, které tvrdí, že současní Makedonci jsou právě přímými potomky Filipa II.

---

³ Our ancestors [meaning the Macedonians - author's note] were always kind to the Hellenes and intend to continue their good ways and give proof of our goodwill towards the Greek people.

Makedonského. Znamená to tedy, že Makedonci se mohou chlubit dva a půl tisíce let starou historií (Rosůlek 2008: 34).

Při zpracovávání těchto dat si ovšem musíme uvědomit skutečnost, na kterou upozorňuje většina odborníků. Mladé národy, mezi něž ten makedonský rozhodně patří, mají sklony překrucovat historická data, či vycházet z historických mýtů. Přemysl Rosůlek ve své knize upozorňuje, že i náš národ v oblasti překrucování dějin má své zkušenosti. Příkladem mohou být tzv. české rukopisy (Rosůlek 2008: 35).

Již první makedonský prezident Kiro Glikorov upozorňoval na absurditu některých tvrzení, které makedonští pseudo-historikové uvádějí. *„Vážení historici se musejí smát všemu, co se děje v naší zemi... Jsou tu tací, kteří prohlašují, že jsme již na tomto území 2000 let před Alexandrem Velikým. Toto tvrzení je k smíchu... Upozorňoval jsem svého kamaráda historika, že s takovou tendencí se za chvíli staneme přímými potomky Adama a Evy a Ráj bude prohlášen za Makedonské území a náš majetek⁴ (Tziampiris 2011: 71).“*

Je zajímavé, jakým způsobem se Misirkov snaží obhájit novou makedonskou otázku. Ve svém díle se snaží poukázat na to, že makedonská národnost není jen umělý výrobek, který nemá šanci na delší existenci. Podle něj ale tento národ pouze čekal na svůj okamžik, ve kterém se může naplno projevit (2012: 112 – 139). Při rozboru práce přeskočíme část, kde Misirkov rozebírá makedonský jazyk a snaží se dokázat, že Makedonie je v tomto směru dostatečně odlišná od Bulharska i Srbska. Zaměříme se jen na jeho výklad, kde popisuje společnou politickou činnost makedonského národa.

---

⁴ Serious historians are laughing with all these things that are happening in my country ... There are historians who argue that we are in these lands for 2,000 years before Alexander the Great. It is for laughing ... I was telling to a historian friend that the way things are going, we will end up being direct descendants of Adam and Eve, and it will be proven that Paradise was also Macedonian and our property.

Při analýze makedonské středověké historie zjistíme, že významná část historie je shodná s historií bulharského státu. Misirkov toto období vysvětluje následovně. Slované z Bulharska a Makedonie byli na počátku pouhými spojenci Bulharů (Mongolů) ve válkách proti Byzantské říši. To znamená, že tito Slované byli v očích Byzantinců součástí jednoho nepřítele a pojmenovali je tedy také Bulhary. Později toto pojmenování Řekové zpopularizovali i mezi samotnými Slovany. Bulharské označení Makedonců není jediné. Makedonce také „pokřtili“ Srbové na své vlastní obyvatele. Od tohoto období až do dobytí makedonského území Osmanskou říší bylo tedy makedonské obyvatelstvo nazýváno třemi jmény: 1. Slované, 2. Bulhaři, 3. Srbové. Nikdy se ale podle Misirkova nestali absolutní součástí daného národa (Misirkov 2012: 129 – 131).

Navzdory všem těmto vlivům, kterým musel makedonský národ čelit, si podle makedonských historiků udržoval svou specifickou odlišnost i nadále se jeho území označovalo jménem Makedonie a obyvatelé byli Makedonci. Jedním z důkazů tohoto tvrzení, se kterým se historikové ohánějí, jsou například zápisky Bertranda de la Brokiera. V roce 1432 si tento evropský cestovatel poznamenal, že na území Makedonie dominuje makedonský lid a následně pak Makedonce odlišuje od Řeků, Bulharů a Srbů (Andonovski 1993). Existují ještě spousty dalších důkazů, které současní Makedonci využívají při argumentaci ve sporu o svou identitu. Všechny informace si ale uvádět nebudeme.

Období 19. století je charakteristické pro vznik národních obrození v evropských mnohonárodnostních státech. Makedonskou oblast tato tendence zastihla také. Pro současné makedonské historiky je zmíněné období velice důležité a přikládají mu možná více zásluh než by skutečně měli. Někteří historikové například tvrdí, že národní makedonské cítění obyvatel se poprvé objevuje v polovině 19. století a poukazují na specifický rozvoj literatury ve vardarské části Makedonie a také na výrazný odpor obyvatel vůči bulharskému vlivu. Důkazem je podle nich

skutečnost, že se prakticky nikdy nepodařilo makedonské obyvatelstvo asimilovat zabranými státy (Katardžiev 2002: 175 – 179).

Dokonce i někteří zahraniční historikové souhlasí s tím, že národní rozvoj makedonských obyvatel sahá hluboko do 19. století. Můžeme si zde zmínit českého historika Miroslava Koubu, nebo také uvést názor českého makedonisty Ivana Dorovského mající původ v Makedonii. Ten rozděluje analogicky podle slovanského „vzoru“ makedonské obrození na následující časové úseky. Prvním období je kulturní (1814 – 1870), druhé národní uvědomování (1870 – 1903), třetí nazýváme politické uzrání (1903 – 1944). Dorovský také tvrdí, že polovina 19. století je charakteristická pro většinu slovanských národů tím, že většina z nich se v prvotní fázi cítí nejprve Slovany. Tato fáze se nevyhnula podle něj ani Makedonii (Dorovský 1995: 17). Makedonské obrození vrcholí tedy v roce 1944, kdy byl založen první moderní makedonský stát (Dimitrov 1993: 37).

Pro lepší představu jaké situaci museli čelit obyčejní Makedonci v 19. století, využijeme tento úryvek: *„Takový Makedonec, obvykle dříve než nastoupil do srbských škol, byl také v bulharské nebo řecké škole nebo i v jedné, i v druhé. Vzpomínám si, jak v jedné škole ho přesvědčovali, že je Řek, v druhé, že je Bulhar, a zde – že je Srb. Pro něho je otázkou, kde je pravda, protože všichni mají své argumenty (Misirkov 2012: 104 – 105).“*

Makedonie tedy v té době byla obětí iredentistických politik, které jí citelně zasahovaly. Předtuchu nezávislého stavu Makedonie můžeme spatřit v založení státu Kruševské republiky, je nutno ovšem poznamenat, že tento stát neměl dlouhého trvání. Jako hlavní zlom

v makedonské národnostní otázce tedy historikové označují založení revoluční organizace VMRO⁵ (Roudometof 2002: 61).

Nicméně souměrně se vzrůstající tendencí makedonského separatizmu se projevovala v okolních státech snaha o jeho potlačení. Například v roce 1903 v bulharské Sofii byly zamítnuty a zničeny knihy obsahující makedonské texty podporující národní jazyk a také nezávislost (Lunt 1952: 4).

Již Misirkov upozorňoval na tento problém. Tvrdil, že nevidí největší nepřátele makedonského národa ve velkých státech jako je Rakousko-Uhersko nebo Rusko, ale ve státech jako je Řecko, Srbsko a Bulharsko. Považoval je za státy, které se snaží makedonské území do sebe vstřebat a asimilovat jejich obyvatele (Misirkov 2012: 23). Správnost tohoto myšlení se později ukazuje při Balkánských válkách, kdy bylo území Makedonie rozděleno mezi zmiňované státy (Oliva 1998: 370 – 371). Když tuto myšlenku budeme brát v kontextu současné doby, tak se potvrzuje i v moderních dějinách, kdy Makedonská republika musí čelit Řecku ve sporu o svou vlastní identitu.

Většina odborníků se neshodne na období, kdy můžeme začít mluvit o Makedoncích jako o samostatném národu. Pro představu si zmíníme českého autora Jana Rychlíka, který považuje za počátek rozvinuté makedonské identity období po 2. světové válce. Naopak někteří makedonští historikové tvrdí, že tento počátek nastal již o půl století dříve, to se uvádí například v knize *Macedonia and Its Relations with Greece*, která považuje za počátek makedonského národa rok 1900 (Dimitrov 1993: 37 – 47; Rychlík 2003: 205 – 221).

---

⁵ VMRO byla organizace, která měla za cíl vymanit balkánské národy z osmanského držení. Několikrát změnila svůj název. Před tím vystupovala pod názvem TMORO (Tajná makedonsko-odrinská revoluční organizace). Je nutné ale zmínit, že tato organizace nebyla čistě promakedonská a objevují se dokonce názory, že jejím cílem bylo připojení Makedonie k bulharskému státu (Bechev 2009: 58 – 59).

Významným okamžikem pro formování makedonského národa můžeme považovat moment, kdy byla vydána rezoluce druhé konference politické organizace AVNOJ⁶. V níž se rozhodlo pro vytvoření jugoslávské federace, ve které budou Makedonci tvořit jeden z šesti rovnoprávných národů a stala se tedy základem pro první makedonskou státnost (Rossos 2000: 131).

Od roku 1945 začalo docházet k velmi významnému rozvoji makedonské národní identity. V období, kdy byla Makedonie pod jugoslávskou federací, se začal objevovat nespočet prací, které se zaměřovaly na rozvoj makedonského národního uvědomění a jazyka. Můžeme si zde například uvést makedonského autora Dragana Taškovského (srov. Taškovski 1976).

Principem Jugoslávské federace bylo sice budování jednotného jugoslávského národa a ostatní národnostní otázky byly spíše tabuizovány, je tedy zajímavé, že u makedonského případu byla pozorována tendence spíše opačná. Stát podporoval makedonskou doktrínu. V tomto období se novodobí národní obrozenci zaměřovali na potvrzení makedonské jedinečnosti. Podle Stefana Troebsteva byl makedonský případ v celé Jugoslávii výjimkou. Makedonie totiž byla jediná federativní republika, kde tendence budování Jugoslávské doktríny byla podřízena doktríně Makedonské (Vangeli 2011: 14 - 18).

Jedinou opozicí komunistické strany Jugoslávie byly nacionalistické skupiny, které se vyskytovaly v jednotlivých republikách. Jugoslávské nejvyšší vedení jejich separační tendence ovšem značně utlumilo tím, že uznalo jednotlivé národy ve federaci. To také mimochodem bylo definované i v samotné ústavě. Pro Makedonce byl toto přelomový krok, neboť jako národ se poprvé setkal s oficiálním uznáním (Gazda 2011).

---

⁶ Antifašistickou radu národního osvobození Jugoslávie můžeme označit jako hlavní politické vedení zapojené proti okupaci v zemi. Tato organizace se poté podílela na vzniku balkánského státu Jugoslávie.

Makedonie tedy v rámci Jugoslávie získala čas a prostor na vybudování a upevnění svého národního sebeuvědomění. Prošla kulturním rozvojem a upevnila si velice dlouhou cestu, v jejímž cíli se stává nezávislým a dominantním státem v rámci Evropy. Nicméně nadále zůstaly nevyřešeny její zahraničně-politické otázky, které nebyly pro Jugoslávskou politiku zásadní. Sled událostí, které Makedonii umožnily stát se suverénním státem, započal v 90. letech, kdy Jugoslávie ztrácí pevnou půdu pod nohama a začíná se postupně rozpadat.

Během vzniku samostatné Makedonské republiky v 90. letech myšlenka antické verze makedonské identity nabírala na síle a začínala se prosazovat jako oficiální verze. Makedonci potřebovali kulturní identitu, která by posílila jejich národ jako celek, procházeli totiž velice těžkou krizí, ve které museli čelit „traumatu“ z přechodu postkomunistické republiky. Tento druh makedonské identity hlásané nacionalisty můžeme tedy pochopit jako takzvanou „kompenzaci za nezávislost“. Celkově je v posledních letech podle současných politologů tomuto jevu přiřazen pojem „poantičťování“ (Vangeli 2011, Tziampiris 2011, Rosůlek 2014).

Po prozkoumání tohoto tématu můžeme tedy usoudit, že makedonský pohled na samotné Makedonce je značně nesourodý. Část obyvatelstva, zastupovaná hlavně nacionalisty, považuje Makedonce za potomky z antické Makedonie. Jiní se zase hrdě hlásí ke slovanskému odkazu a nebojí se Slovany prohlásit za své předky. Do této skupiny mimochodem patří i prezident Kiro Gligorov. Existuje i třetí tábor, který můžeme hodnotit jako zlatou střední cestu – ten se přiklání tak trochu k oběma názorům. Současní Makedonci jsou podle nich výsledkem smísení antických Makedonců a slovanských kmenů.

„Možná, že jsme nebyli v tomto regionu tak dlouho jako Řekové. My jsme tu ale od šestého století, a pokud nejsme Makedonci, co jsme?!“ To jsou slova ministra zahraničních věcí směřovaná k známé diplomatické

postavě Robinu O'Neillovi, který se výrazně inicioval v řecko-makedonském sporu a hledal jeho řešení (O'Neill 1997).

3.3 Definování makedonského obyvatelstva z pohledu Řeků

V předchozím textu jsme si osvětlili jaký pohled a stanoviska zaujmají Makedonci vůči historii jejich národa a naznačili jsme si několik konfliktních linií vůči řecké verzi. Nyní se v této pasáži budeme zabírat čistě řeckým pohledem na dané téma.

Ještě než se plně zaměříme na prozkoumání daného pohledu, vysvětlíme si, jaký je rozdíl mezi bulharským a řeckým pohledem na celou otázku kolem Makedonie. Bulharští historikové se většinou snažili prokázat, že mezi bulharským a makedonským obyvatelstvem je diference prakticky minimální. Makedonci jsou pro Bulhary jen ten národ, který zapomněl své vlastní kořeny. To by znamenalo, že Makedonie je část území s odlišným dialektem a mohla by se stát součástí Bulharska. Mimochodem s tendencí, aby se Makedonie stala součástí Bulharského státu, jsme se mohli setkat i na začátku 90. let 20. století (Nikolov 2013: 176 – 183).

V historicko-deskriptivním popisu v první části této bakalářské práce jsme pochopili, že řecký spor o Makedonii není jen záležitostí posledních několika desetiletí. Je to dlouho trvajícím spor. Řecko si prakticky od doby vymanění z vlivu Osmanské říše nárokovalo severní oblast, která historicky odpovídala antické Makedonii za vlády Filipa II. Tyto tendence se ovšem postupně proměnily z územního sporu na spor o antickou makedonskou národní identitu.

Řecko se tedy od 90. let soustředí na samotný antický odkaz, přesněji řečeno na název Makedonie. Pátrá po souvislostech mezi současnými Řeky a těmi z dob antické Makedonie. Jak jsme si již zmínili v minulé části, snaží se dokázat, že antická Makedonie byla a je součástí

řecké kultury. Makedonský národ Řekové neuznávají. Jejich teorie je jasná, tvrdí, že Makedonci jsou pouhým výplodem spiknutí ze strany komunistické Jugoslávie, která měla za cíl ovládnutí severní části řeckého území (Roudometof 2002: 67 – 68).

Řecká strana se tedy nebojí jen ztráty odkazu antické Makedonie, naznačuje ovšem také možnost zahájení iredentistické politiky z makedonské strany. Řečtí učenci například upozorňují na zobrazení tzv. Velké Makedonie v makedonských učebnicích, která zahrnuje právě část severního Řecka neboli Egejskou část Makedonie, kde žije výraznější makedonská (slovanská menšina). Makedonské učebnice a jejich výklad historie, je pro řeckou stranu velice ožehavým tématem, neboť podle ní výrazně ovlivňují novou mladou makedonskou generaci, která si následně toto území může nárokovat. (Vangeli 2010: 17; Michailidis 2007: 13 – 23). Z vojenského pohledu je tato obava naprosto nepodstatná, neboť Makedonie ani zdaleka nedosahuje vojenské vybavenosti řeckého státu. Dalším významným faktorem je, že Řecko je členem NATO a může se tedy cítit po své bezpečnostní stránce zajištěné. Nicméně detailněji se tímto tématem budeme zabývat v dalších částech této práce.

Koncepce Velké Makedonie se mimochodem neobjevuje poprvé. Během druhé světové války se v prohlášení ASNOM (Antifašistické shromáždění pro národní osvobození Makedonie) vyskytuje představa Velké Makedonie. V něm toto shromáždění vyzývá Makedonce sídlící na území Bulharska a Řecka k odboji (Rosůlek 2014: 611).

Co se týče samotného sporu o pojem Makedonie, historikové z řecké strany poukazují na skutečnost, že Řecko bylo prvním státem v moderní době, které použilo právě tento pojem jako administrativní pojmenování. Konkrétně tedy mezi lety 1912 – 1913, kdy byla založena pozice generálního guvernéra Makedonie, která měla na starosti nová makedonská území připojená k Řecku. Pro zajímavost, tato funkce se

zachovala i do současných let. Dnes jí ovšem můžeme najít pod názvem ministerstvo Makedonie a Thrákie. Zato makedonská strana v administrativní formě použila pojem Makedonie až v období po druhé světové válce (Makedonská lidová republika). Tím pádem tento pojem začala oficiálně využívat až o několik desítek let později (Kofos 2005: 130).

V průběhu 20. století vyšlo na řecké straně sporu nespočet publikací zabývajících se právě problémem kolem makedonské otázky. Z nich se většina shodla na tom, že některé makedonské historické události a také hnutí, na které Makedonie s chutí odkazuje jako na počátky makedonského národního vzchopení, jsou jen iniciativou bulharského státu. Jedním z příkladů je Ilindenské povstání či organizace VRMO (Roudometof 2002: 67 – 69).

Knihu, kterou bychom si měli ještě zmínit a která jasně znázorňuje řecká stanoviska, je kniha od Nikolaose Martise – *The falsification of Macedonian history*. V této knize Martis analyzuje historii antické Makedonie a zastává především názor, že název Makedonie se vztahuje pouze na západní část řecké Makedonie. To se později, za vlády Filipa II. a Alexandra Velikého, změnilo. Říše byla rozšířena o východní část řecké Makedonie. Martins tedy usuzuje, že Makedonská republika chybně užívá tento název, neboť nevidí vůbec žádnou spojitost s antickou Makedonií (Martis 1984: 10 – 45).

Na očividný vztah s bulharským státem, řečtí historikové také připisují v oblasti jazyka a písma. Makedonština je podle některých učenců jen určitý bulharský regionální dialekt (Nikolov 2013: 176 – 183). To je způsobeno tím, že kulturní obrození obou států vznikalo prakticky ve stejné oblasti a oba státy v některých případech považují za své stejné národní obrozence.

4 VZNIK SAMOSTATNÉ MAKEDONSKÉ REPUBLIKY

Během jugoslávského rozpadu (1990 – 1991) sehrála Makedonie prakticky minimální roli. Makedonci si dobře uvědomovali výhody, které jim federace poskytuje. Nemyslíme tady jen výhody ekonomické, Jugoslávie pro Makedonii představovala ochranu proti nepřátelské politice ze strany bulharského a řeckého státu. Do poslední chvíle se lídři v Bělehradě a ve Skopji snažili o prosazení volnější a reformovanější federace či konfederace (Rossos 2008: 261 – 265). Vlivem událostí, které se odehrály při osamostatňování slovinského a chorvatského státu, byla Makedonie prakticky dotlačena k samostatnosti.

Stejně jako Slovinsko a Chorvatsko i Makedonie tedy zaujala cestu, která vede pryč z federace a představuje pro ni novou výzvu. První nekomunistická strana, která se začala angažovat v otázce nezávislé Makedonie, bylo Hnutí všemakedonské akce (MAAK) a vyhlásila program samostatné Makedonie. Tato strana navazovala na antifašistické hnutí (ASMON) a myšlenku pro makedonskou nezávislost chtělo toto hnutí dovést do úplného konce (Chivvis 2008: 141 – 162).

Ve dne 17. června 1990 byl uspořádán ustavující kongres, ve kterém byla založena další politická strana Vnitřní makedonská revoluční organizace – Demokratická strana makedonské národní jednoty (VMRO-DPMNE). Která s hrdostí navazuje na odkaz VMRO. Tato strana má stejný cíl jako předchozí zmíněná strana, ovšem dá se považovat za radikálnější a lépe organizovanou (BMPO-ДПМНЕ 2014).

11. listopadu se konaly volby do Národního shromáždění. Stranický systém nebyl nijak omezen. V těchto volbách získala nejvíce mandátů právě druhá zmíněná strana VMRO-DPMNE, konkrétně tedy 37 křesel ze 120 členné komory parlamentu. Druhou nejsilnější stranou se stala Liga komunistů Makedonie – strana pro demokratickou obnovu, která získala 31 mandátů (Phillips 2004: 50).

Naneštěstí pro první makedonskou politickou scénu v rámci samostatného státu ani jedna ze stran, které získaly mandát, nedokázala sestavit funkční vládu. Strany se tedy musely uchýlit ke kompromisu. Nakonec byla jmenována úřednická vláda, jejímž předsedou se stal Nikola Kljusev. Ta ve dne 25. ledna 1991 přijala deklaraci o suverenitě Makedonie. Deklarace zmiňovala možnost vystoupení Makedonie z jugoslávské federace a o několik dnů později byl zvolen první makedonský prezident Kiro Gligorov. Ten pod vlivem událostí kolem současného stavu Jugoslávie a separačními tendencemi většiny obyvatel⁷, které se projevily v referendu, dovedl Makedonii k nezávislosti (Dimitrov 1993: 96 – 98; Šmíd 2004: 59 – 61). Pokud ovšem detailněji prozkoumáme, jakým způsobem referendu probíhalo, zjistíme, že albánská a srbská část obyvatelstva toto referendu bojkotovala. Menšiny v Makedonii budeme detailněji rozebírat až v další kapitole.

Podstatný vliv pro osamostatnění Makedonie mělo také Srbsko. Na jeho území postupně sílily výrazné nacionalistické tendence, které začínaly obracet svou pozornost právě na Makedonii. Srbští představitelé v čele se Svobodanem Miloševićem začínali zpochybňovat existenci a myšlenku makedonského národa. Situace se dokonce velice přiosťřila, když Milošević nabídl řeckému premiérovi Constantinu Misotakisovi rozdělení a následné vojenské zabrání makedonského území (Brown 1992: 7 – 8). V této situaci Makedonie již nemohla věřit srbské straně a jediná možnost, která se pro ni nabízela, bylo osamostatnění a prohlášení suverénním státem.

---

⁷ Referendum proběhlo 8. září 1991. Lidé odpovídali na otázku, zda jsou pro suverénní a nezávislý stát Makedonie, který by měl právo vstoupit do budoucího svazku suverénních jugoslávských států? Výsledky toho referenda dopadly následovně, 72,16 procent registrovaných voličů (1,495,080) se účastnilo voleb a 95,08 procent voličů (1,021,981) hlasovalo pro nezávislý stát Makedonie (Rossos 2008: 266).

Národní shromáždění dne 17. listopadu roku 1991 vydalo prohlášení o nezávislosti Republiky Makedonie a zavedlo zákony, z nichž stěžejní se stal zákon o obraně. Tento zákon zřizoval makedonskou armádu. Byla také zavedena vlastní měna (makedonský denár). S touto měnou se mimochodem můžeme setkat i dnes. Co je ovšem nejdůležitější, 21. listopadu byla schválena nová ústava. Ta potvrzuje Makedonskou republiku jako nezávislý a demokratický stát. Pro nás a naši práci je ovšem zajímavá část, která se zavazovala chránit menšiny i mimo své území. Tento odstavec z části stál později za sporem, který je předmětem této bakalářské práce, neboť řecká strana se cítila ohrožena (Rychlík 2003: 248 – 251; Rossos 2008: 268). Makedonská republika, jež byla vnitropoliticky stabilizována a měla nakročeno stát se suverénním státem, stále ještě čekala na svůj největší boj a to boj o mezinárodní uznání.

4.1 Makedonie na cestě za mezinárodním uznáním 1991 – 1995

Makedonská armáda byla po odchodu jugoslávských jednotek v žalostném stavu. Nedisponovala výraznější vojenskou technikou ani vycvičenými jednotkami. V případě konfliktu by se tedy nepříteli těžko stavěla na významnější odpor a velmi obtížně mohla bránit své území. Makedonie byla tedy velice zranitelná a to v době, kdy na velké části balkánského poloostrova probíhal vojenský konflikt. Makedonští vládní představitelé si toto velice dobře uvědomovali a věděli, že je potřeba navázat výraznější diplomatické styky se silnou velmocí, která by je v případě konfliktu ochránila, anebo získat spojení s NATO a Evropskou Unií. (Rosůlek 2008: 57 – 59). Navázání spojení s Evropskou unií a následné usilování o jeho členství bylo, a do současnosti stále je, pro Republiku Makedonie prioritním cílem

zahraniční politiky (Ministry of Foreign Affairs – Republic of Macedonia 2013).

V prosinci roku 1991 se makedonský prezident Kiro Gligorov obrátil na okolní svět s tím, aby zvážil uznání suverénního státu Makedonské republiky. S největším nesouhlasem se setkal právě u řeckého státu. Řecku nejenže vadilo použití pojmu „Makedonie“ v názvu státu, nesouhlasilo také s jeho vlajkou, ve které Makedonci zobrazovali symbol z antické Makedonie. Řecký stát z těchto důvodů Makedonskou republiku označoval jako Skopskou republiku. Tento název byl odvozen podle makedonského hlavního města. Řecké stanovisko bylo jasné. Za předpokladu že Makedonská republika změní svůj název, je ochotné tomuto státu napomáhat s vybudováním tržní ekonomiky a demokracie. Athény svou nekompromisnost odůvodňovaly hlavně tím, že označení „Makedonie“ je spjata pouze a jen s řeckými dějinami. Jak jsme již zmínili v předchozí části, Řecko také nesouhlasilo s několika články z nové makedonské ústavy. Ty podle řeckého státu můžeme interpretovat jako otevřený výraz územních aspirací na část území, které náleží řeckému státu (Hradečný 1998: 563 – 570).

Jasně stanovisko, které v této situaci Řecko zaujalo, vykreslují slova tehdejšího ministra zahraničních věcí Michalise Papakonstantina: *„Republika Skopje musí nejdříve splnit tři podmínky, abychom souhlasili s uznáním tohoto státu. Za prvé, musí změnit název Makedonie, který má geografický, ne etnický základ. Za druhé, Skopská republika musí prohlásit, že nemá žádné územní nároky vůči naší zemi. Zatřetí, Skopská*

*republika musí uznat, že žádná makedonská menšina neexistuje na území řeckého státu*⁸ (Papakonstantinou 1994: 419).“

Na události a všechny politické změny, které od 90. let probíhaly na balkánském prostoru, muselo tehdejší Evropské společenství (ES) nutně reagovat. Společenství a jeho členské státy tedy na konferenci v Bruselu 27. srpna 1991 vydalo Deklaraci o Jugoslávii a vytvořilo tzv. Badinterovu komisi (Arbitrážní komise Mezinárodní konference o Jugoslávii). Jejím předsedou se stal francouzský diplomat Robert Badinter a společně s ním tuto komisi tvořili předsedové ústavních soudů Německa, Itálie, Španělska a Belgie. Badinterova komise pak následně ve svém prohlášení konstatovala, že Jugoslávie i přesto, že si nadále zachovává svůj mezinárodní status, je v současné době v procesu rozpadu. Tato komise měla tedy prioritní cíl a to zvážit formální žádosti o uznání nově vzniklých států a zjistit zda splňují všechny podmínky, které ES stanovilo. Podmínky se týkaly dodržování lidských práv a práva menšin. Podmínkou také bylo, aby občané nově vzniklého státu se v referendu kladně vyjádřili k nezávislosti (Pellet 1992: 178 – 185).

Samotná deklarace o Jugoslávii obsahovala část textu, který pro řeckou stranu znamenal velice důležité vítězství. Tento text nastiňuje některé podmínky pro mezinárodní uznání: *„...ústavní a politické záruky ujišťující, že neexistují žádné územní nároky vůči sousedícímu členskému státu, a že nebude proti sousedícímu členskému státu užívat nepřátelské propagandy, včetně názvu, který naznačuje územní nároky...“* (European Council 1992). Tento odstavec znamená pro Řecko záruku toho, že Makedonie si nebude nárokovat severní území řeckého státu.

---

⁸ Set three conditions to the Skopje Republic, which must be accepted, if recognition is wanted. First, change the name ‘Macedonia’ which has a geographic but not an ethnic basis, second, acknowledge that it has no territorial claims against our country, and, third, acknowledge that no ‘Macedonian Minority’ exists in Greece.

Badinterova komise posuzovala tři nové vzniklé státní celky a to Chorvatsko, Makedonii a Slovinsko. Žádost Bosny a Hercegoviny prakticky okamžitě odmítla a to z důvodu absence referenda. V závěrečném stanovisku Badinterova komise konstatovala, že Slovinsko a Makedonie splňují podmínky pro mezinárodní uznání. Chorvatský stát podmínky nesplnil kvůli srbské menšině, která obydlovala jeho východní část území (Pellet 1992: 178 – 185).

I přesto, že Badinterova komise zaujala stanovisko, které jasně doporučuje Makedonskou republiku pro uznání jako suverénní samostatný stát, ES se rozhodlo k odlišnému kroku. Podlehlo totiž nátlaku ze strany jednoho ze svých členských států a tím bylo právě Řecko. Rozhodlo se tedy neuznat Makedonii jako suverénní stát a následně určilo podobné podmínky pro uznání, jaké stanovuje Řecko, respektive podmínku, že Makedonská republika musí změnit své pojmenování. Řecko se tak díky svému členství v ES aktivně snažilo udržet Makedonii v izolaci. (Šesták 1998: 650 – 651).

Makedonská republika a Řecko se dostaly do slepé uličky a ve svých bilaterálních jednáních se nebyly schopné domluvit. Do jednání se tedy vložilo i mezinárodní prostředí se snahou najít určitý kompromis vhodný pro oba státy. V polovině roku 1992 Evropské společenství představilo kompromisní návrh tzv. „Pinheirův balík“. Tento návrh vycházel prakticky vstříc všem požadavkům, které si Řecko stanovilo. Jednak se zabýval oblastmi územních nároků, kterých se Makedonie musela vzdát. Dále se také soustředil na samotné pojmenování státu. Navrhoval doplnit název státu Makedonie o adjektivum „Nová“. Pro řeckou stranu nebyl tento návrh stále akceptovatelný, neboť nadále makedonský název obsahoval slovo „Makedonie“ (Tziampiris 2012, 153–171).

Makedonské téma se v Řecku stalo velice citlivým i mezi samotnými řeckými obyvateli. Na území celého státu se začaly objevovat slogany, jež obsahovaly nápisy „Makedonia einai elliniki“ (v překladu Makedonie je řecká). V únoru roku 1992 byla zorganizována demonstrace ve městě Soluň, kde protestující dávali řecké vládě (přesněji ministerstvu zahraničí) jasný vzkaz. Vláda nesmí za žádných okolností ustoupit ze svých požadavků a musí v nich setrvat. Překvapivé bylo, do jaké míry tyto protesty přerostly. Demonstrace se účastnilo milion lidí, což je skoro 1/10 populace celé země (Kofos 1995). Lídři řecké strany se tedy dostali do složité situace. Ze svých stanovisek nemohli jen tak ustoupit, neboť by v očích veřejnosti výrazně ztratili preference a to si nechtěli dovolit. Jedním z důvodů neústupnosti řecké strany může být i tento vnitropolitický faktor.

Nicméně co se týče názorů na makedonskou otázku, v celém řeckém stranickém systému panovala víceméně shoda. Většina stran inklinovala k protimakedonské rétorice. Žádná ze stran nebyla ochotna uznat Makedonskou republiku.

Dalším dřevem, kterým Makedonská republika přispěla do ohně sporu s řeckým státem, byla nově schválená státní vlajka. Tu představil makedonský parlament v polovině srpna roku 1992 a dá se říct, že tato akce na sebe ihned strhla pozornost Řecka ale i dalších států. Řecko tento vzhled vlajky bralo jako velikou provokaci, neboť vlajka obsahovala 16 cípou špičatou hvězdu/slunce – Verginiho hvězda. Tímto symbolem Makedonská republika odkazovala na dobu Filipa II., který byl otcem Alexandra Makedonského. Řecká reakce tedy byla jasná, požadovala okamžitou změnu vzhledu vlajky a stále také přejmenování státu (Cowan 2000: 123).

Mezinárodní prostředí se pokoušelo ještě o několik návrhů na vyřešení sporu, všechny ovšem skončily odmítavým postojem řecké vlády⁹. V průběhu vzrůstající eskalace bojů na balkánském regionu, Řecko začalo ztrácet mezinárodní podporu ostatních států. Významným se stalo rozhodnutí ze strany Ruské federace o uznání státu a to pod názvem Makedonská republika. Stanovisko Evropského společenství se postupem času začalo přehodnocovat a přiklánět k makedonské straně. V prosinci roku 1992 byla přijata na summitu ve skotském Edinburghu nová deklarace. Ta byla pro makedonský stát výrazně přijatelnější. To, že ostatní evropské země půjdou proti řeckému zájmu a začnou uznávat Makedonii, bylo pomalu jasné. Otázka ale zůstala stejná, pod jakým jménem tento stát uznají. V únoru 1993 nastal pro Makedonii na poli mezinárodních vztahů významný okamžik. Dočkala se totiž návrhu na přijetí do OSN a to pod názvem Bývalá jugoslávská republika Makedonie¹⁰ (FYROM), který navrhla nově vzniklá Evropská unie. O dva měsíce později se stala 181. členem této organizace a následně na to Makedonskou republiku uznala většina států Evropy i mimo ní. Řecko se po zjištění, že ztratilo mezinárodní podporu, rozhodlo vůči již tak oslabené Makedonii zahájit tvrdé kroky, díky kterým ztratila zbývající podporu ostatních států (Šmíd 2004: 58 – 65; Highet 1995: 376 – 385).

Jedním z důvodů proč západní evropské země přehodnotily své názory v řecko-makedonském sporu, můžeme také spatřit v diplomatické podpoře Svobodana Miloševiče ze strany řeckého státu. V té době se v celém mezinárodním prostředí zvedla velká vlna nevole proti iredentistické politice Srbska a začala proti němu tvrdě vystupovat. Řecko ovšem i přes tuto situaci si nadále udržovalo přátelské kontakty

---

⁹ Například Cyrus Vance a Lodr Owen navrhovali změnu jména na „Nova Makedonija“, což je slovanská verze názvu Makedonie (O'Neill 1997).

s Bělehradem a obhajovalo jeho názory před Západem. To tedy mohlo být příčinou zcela nového přístupu k řecko-makedonskému sporu ze strany Západu (Hradečný 1998: 566 – 567).

Řecká strana se pokusila udělat rozhodující krok pro vynucení svých stanovisek a v roce 1994 přikročila k obchodnímu embargu makedonského státu a uzavřela svůj konzulát ve Skopji. To způsobilo obrovské problémy již u tak hospodářsky slabého státu, který musel čelit ekonomické krizi kvůli blokádě srbského státu. Jediné zboží, které Řecko přes hranice dodávalo, byly potraviny a léky. Tento řecký krok sklidil velikou nevoli ze strany ostatních západních států. Evropské společenství se dokonce rozhodlo poprvé v historii existence této mezinárodní organizace podat žalobu k Evropskému soudnímu dvoru na řecký stát, neboť tvrdilo, že toto embargo porušuje právní režim Evropského unie a její obchodní politiky. Ta totiž zakazuje jednostranná opatření v oblasti obchodní politiky členských států. Tento soudní spor vyvolává pro Evropské společenství velice důležitou otázku a to do jaké míry by měl tolerovat obchodní právní režim Evropského společenství jednostranné kroky, které jsou založeny čistě na politických národních zájmech, které brzdí ekonomickou integraci a obchodní zájmy ostatních zemí. Odborníci jako hlavní předmět sporu spatřovali v tom, zda embargo představuje řecké opatření týkající se obchodní politiky ve smyslu Smlouvy o ES. To by totiž znamenalo, že celá záležitost spadá pod pravomoci Společenství, to by v tomto případě mohlo zasáhnout. Usnesení soudního dvora naneštěstí pro Makedonskou republiku rozhodlo ve prospěch řeckého státu. Evropská unie tedy nemohla embargo zabránit (Evropský soudní dvůr 1994; Highet 1995: 376 – 385; Glenny 1995: 143 – 160).

---

¹⁰ (v angličtině) Former Yugoslav Republic of Macedonia

K uklidnění celé situace a následného ukončení embarga Makedonské republiky nakonec došlo až v září v roce 1995, kdy řecká a makedonská strana podepsala takzvanou Prozatímní dohodu¹¹. Vše proběhlo pod velikým tlakem na řecký stát ze strany Spojených států amerických (USA). Otázka s jakým názvem bude Makedonie vystupovat, stále nebyla ovšem vyřešena a byla odložena. Dohoda nicméně byla výhodná pro obě strany. Řecku se podařilo prosadit změnu makedonské vlajky a Prozatímní dohoda také podala několik výkladů makedonské ústavy, které vedly ke spokojenosti řecké strany. Makedonie se naopak dočkala uznání ze strany řeckého státu na mezinárodním poli a slibu, že Athény nebudou nadále blokovat makedonskou snahu o přijetí do mezinárodních organizací (Tziampiris 2007: 357 – 369).

Toho Makedonská republika následně hned využila a ještě toho roku byla přijata do Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). Stala se také členem Rady Evropy a podepsala v rámci Severoatlantické aliance program Partnerství pro mír (Partnership for Peace, PfP) (Ministry of Foreign Affairs – Republic of Macedonia 2013).

---

¹¹ v New Yorku dne 13. Září 1995

5 MAKEDONSKÁ MEZINÁRODNÍ POLITIKA 1995 – 2013

5.1 Řecko-makedonský spor a otázka vstupu do Evropské unie (1995 – 2013)

Po kritickém období mezi léty 1991 – 1995, kdy řecko-makedonské vztahy byly na velice nízké, dá se říct nepřátelské úrovni, docházelo, po schválení Prozatímní dohody pod patronátem OSN, k normalizaci vztahů. Obě strany zaměřily veliké úsilí na zavedení lepší atmosféry pro vybudování mezinárodní spolupráce. Ta byla budována na ekonomické, politické, vojenské a kulturní úrovni.

Abychom si udělali lepší představu o zlepšení vztahů obou států, využijeme několik ekonomických údajů. Do konce roku 1999 dosahovala celková částka řeckých investic na makedonském území až 150 milionů dolarů a investovaný kapitál byl ve výši 300 milionů dolarů. Mezi léty 1995 – 2000 se Řecko stalo druhým největším obchodním partnerem a největším investorem v zemi. Naopak pro Makedonii bylo Řecko 3 nejdůležitějším vývozním státem. Tehdejší předseda vlády Makedonské republiky, Ljubčo Georgievski, popsal tuto situaci jako "malý zázrak" (Tziampiris 2007: 357 – 369; Ministry of Foreign Affairs – Hellenic Republic 2014).

Nicméně ani přes veliké úspěchy, které se jim v této oblasti podařilo docílit, nezmizela mezi těmito dvěma státy vzájemná nedůvěřivost, neboť stále nebyla vyřešena otázka názvu makedonského státu. Makedonie sice v oficiálních dokumentech OSN vystupovala pod názvem FYROM, nicméně interně sama tento název nepoužívala.

Tehdejší makedonský premiér Branko Crvenkovski a prezident Boris Trajkovski navrhovali takzvané „dvojité řešení“. V případě implementace tohoto řešení, bude ústavní název země „Makedonská republika“. V mezinárodním prostředí ovšem země využije před svůj název adjektiva „nová“ či „severní“, anebo bude vystupovat jako „Makedonja – Skopje“. Ani s tímto řešením ovšem řecká strana nesouhlasila (Kondonis 2005: 70 – 72).

Evropská unie se v roce 1997 jasně vyjádřila, co se týče vstupu nových členských států z prostoru západního Balkánu. Přijala takzvaný regionální přístup, který pro tyto státy znamená, že vedle naplnění kodaňských kritérií musí dané země splňovat ještě jednu podmínku a to navázání regionální spolupráce. Evropské integraci bude tedy předcházet integraci regionální. Důležité ovšem je, že kandidátské země se budou stávat členy Evropské Unie jednotlivě, podle úspěchů dosažených při plnění jejích kritérií (Risteska 2008: 1 – 3).

Pro země západního Balkánu byl vstup do Evropské unie velikou motivací. Díky ní proběhly a v některých případech ještě probíhají změny v politické, ekonomické a společenské oblasti, která znamenají přiblížení k hodnotám a principům demokratické Evropy (Šanc 210: 233).

Makedonská republika udělala velice významný krok směrem k evropské integraci, když jako první, v dubnu v roce 2001, z Balkánských zemí podepsala Asociační a stabilizační dohodu. Tato dohoda tvoří základní rámec vztahů mezi Evropskou unií a zeměmi západního Balkánu pro proces stabilizace a následného přidružení do evropského systému. V souvislosti se vstupem do Evropské unie, můžeme považovat tuto dohodu jako základ pro realizaci procesu přistoupení do jejích řad (European Commission 2001). Co se týče oficiální žádosti o členství

v Evropské unii, chce makedonská vláda po vzoru chorvatského státu zažádat co nejdříve a dává si za cíl přistoupení v roce 2007, samo ovšem tuší, že tento termín je velice nepravděpodobný.

Skutečnost, že Řecko ratifikovalo dne 23. května 2003 tuto dohodu, nám poskytuje pozitivní údaj o bilaterálním řecko-makedonském vztahu. Tento krok je z diplomatického hlediska ještě důležitější, když si uvědomíme, že toto je první případ, kdy řecká strana ratifikovala mezinárodní smlouvu nebo dohodu s Makedonskou republikou. Tehdejší makedonský prezident Boris Trajkovski tento krok hodnotil takto: *"Je to výraz podpory k Makedonské republice a v tomto signálu můžeme spatřit to, že Řecko přehodnotilo svého souseda jako budoucího člena evropské rodiny"*¹² (Kondonis 2005: 77).“

Makedonská republika v té době také musela čelit velikému vnitro-etnickému problému s početnou albánskou menšinou. Situace se postupem času stala kritickou a nakonec muselo zasáhnout mezinárodní společenství. Vyhrocená situace panující ve státě se uklidnila až podpisem dohody mezi představiteli makedonské a albánské politiky. To se stalo v roce 2001, kdy byla podepsána tzv. Ochridská rámcová dohoda. Ta je kompromisem mezi albánskými požadavky a makedonskou politikou (Chivvis 2008: 141 – 162). Tímto tématem se ovšem budeme více zabývat až v kapitole věnující se albánské menšině. Zmiňujeme jí ovšem už nyní, protože tato situace mohla mít určitý dopad na vztah s Evropskou unií. V cestě k evropskému členství tedy nemusel stát jen spor s řeckým státem o název země, ovšem i tato etnická nestabilita.

Makedonská republika s pomocí mezinárodního prostředí etnickou krizi v průběhu dalších let úspěšně minimalizovala. Už v roce 2004 se

začala ucházet o členství v Evropské unii. Tímto krokem dala jasně najevo, že je již připravena stát se jejím právoplatným členem. Kladné stanovisko ze strany Evropské unie na sebe nenechalo dlouho čekat a bylo předneseno ze strany Evropské komise již 9. listopadu 2005. Následně na to Evropská rada ocenila pokrok, který se týkal implementace kodaňských kritérií a také dodržování Asociační a stabilizační dohody. Oficiálně kandidátskou zemí pro členství v Evropské unii se Makedonská republika stala 17. prosince 2005 (Brussels European Council 2006; Risteska 2008: 1 – 3). Toto byl velice významný úspěch pro makedonskou diplomacii. Zemi, která čelila tolika překážkám, se najednou naděje, že se v budoucnu stane součástí Evropské unie, začala vykreslovat v reálných barvách.

Evropská unie nicméně nestanovila jasný termín pro zahájení rozhovorů o přistoupení. Nadále totiž vystupovala s požadavkem pro vyřešení sporu s řeckým státem, který se stále dožadoval změny názvu Republiky Makedonie. Makedonská strana ovšem doposud toto nehodlala splnit. Pro přijetí některého z nových států do struktur Evropské unie je zapotřebí naprosté shody ze strany všech členských států. Řecko si této situace je plně vědomo a nechalo se také slyšet, že neučiní rozhodnutí, dokud nebude nalezeno vzájemně přijatelné řešení v tomto sporu (Euractiv 2008; Euractiv 2004). K této situaci rozhodně ani nepomohlo další malé makedonské vítězství, které spočívá v uznání makedonského státu Spojenými státy americkými a to pod názvem Republika Makedonie (Vangeli 2001: 13 – 22).

Řecká neústupnost, která blokuje Republiku Makedonii k další fázi jednání pro přijetí do Evropské unie a NATO, způsobuje uvnitř tohoto státu spíše opačné tendence, než by si Řekové přáli. Etničtí Makedonci

---

¹² It's an expression of specific support towards the 'Republic of Macedonia' and a clear signal that

se více a více utvrzují ve svém patriotismu a jejich názorový postoj reflektuje zvolení strany, která celou myšlenku podporuje a díky ní dojde k další vlně poantičťování v celé zemi. Pravicová strana VMRO-DPMNE získala v roce 2006 a v následných dvou volebních obdobích nejvíce hlasů (Rosůlek 2014: 609).

Příkladů poantičťování země je celá řada. Makedonská vláda například financuje archeologické výzkumy, které jak prohlásil samotný premiér Gruevski budou sloužit jako opora v jednáních proti řeckému státu. K velké nelibosti řecké strany bylo pojmenováno makedonské mezinárodní letiště názvem, které nese jméno Alexandra Velikého. První věc, kterou turisté z celého světa tedy při příletu do Republiky Makedonie poznají, bude tento antický odkaz. Po celé zemi se také můžeme setkat s velkým počtem soch s antickou tematikou. Se sochami Alexandra Velikého a Filipa II. můžeme potkat v řadě makedonských měst, někteří autoři tento trend také označují jako tzv. „sochařskou mánii“. Vrchol mánie můžeme spatřit na náměstí v hlavním městě Skopje, kde se tyčí 14 metrů vysoká socha Alexandra Makedonského. Řecká strana tyto kroky samozřejmě chápe jako provokaci. Na posledně zmiňovanou sochu, mluvčí řeckého ministerstva zahraničních věcí reagoval s těmito slovy: „Zatímco se Řecko stále snaží najít řešení, (makedonský premiér) Gruevski provokuje, aby se vyhnul realitě, čímž podkopává evropskou budoucnost svých spoluobčanů. Měl by se hned vrátit na zem a začít vážně pracovat na vyřešení sporu. Jinak bude zodpovědný za úpadek své země.“ Proces poantičťování celé země neztratil na síle ani během ekonomické krize, která postihla celou Evropu. Makedonský státní rozpočet neustále investuje veliké částky na budování této národní identity (Rosůlek 2014: 610 – 617; Vangeli 2001: 13 – 22; Euractiv 2011).

Na uvedených příkladech můžeme pozorovat, jakým způsobem se Makedonská republika k celému sporu staví.

Makedonská republika je jen krůček od toho, aby se stala integrální součástí Evropské unie, nicméně poslední krok nemůže učinit, neboť je blokován právě ze strany Řecka. Z posledního stanoviska z října roku 2013 Evropská komise konstatovala, že Makedonie plní všechna stanovená kritéria a doporučila tuto zemi k přístupovým rozhovorům. Obdobné doporučení ovšem Makedonská republika dostala již popáté (Ministerstvo zahraničních věcí – ČR 2014; Marina – Bojan 2013: 163–182).

V současné době Evropská unie zaujímá vůči makedonskému členství a řecko-makedonského sporu zhruba tento názor: *„Evropská komise je přesvědčena, že rozhodnutí o zahájení přístupových rozhovorů by přispělo ke zlepšení dobrých sousedských vztahů, zejména k nalezení vzájemně přijatelného řešení názvu země a je připravena předložit bez prodlení návrh vyjednávacího rámce, který vezme v úvahu nutnost řešit otázku názvu během počáteční fáze přístupových rozhovorů a před vstupem Makedonie do Evropské unie. K možnému rozhodnutí o zahájení přístupových rozhovorů s Makedonií se Rada vrátí v roce 2014 (Ministerstvo zahraničních věcí – ČR 2014a).“*

Co se týče pohledu makedonského obyvatelstva pro vstup do Evropské unie, tak oproti minulým rokům podpora začlenění pomalu klesá. Příčinou je stále stejná situace v procesu začleňování země, který se za poslední roky prakticky vůbec nemění a zůstává zaseknut. Nicméně i nadále skoro 73 procent Makedonců považuje členství v EU za velký přínos (Euractiv 2010).

5.2 Řecko-makedonský spor a otázka vstupu do NATO (1995 – 2013)

Pro Republiku Makedonii by byl vstup do Severoatlantické aliance velice důležitým krokem. Aspirace plného členství v této organizaci je v některých případech důležitějším zahraničněpolitickým cílem, než členství v Evropské unii. To můžeme přisuzovat vlivu nestability balkánského regionu.

První důležitý krok pro vstup do NATO zahájila Makedonská republika v 90. letech, kdy podepsala jako 27. země program PfP a tudíž se tak stala členem Severoatlantické rady pro spolupráci. K tomuto kroku došlo v době, kdy již byly řecko-makedonské vztahy relativně stabilizovány. O rok později tehdejší ministr zahraničních věcí L. Frčkovski otevřeně prohlásil, že Makedonská republika začne usilovat o to, aby se stala členem vojenské organizace NATO (Šmíd 2004: 68 – 69).

Kvůli vypuknutí války v Kosovu se Makedonie dostala do velice složité situace. Do země se přesouvalo veliké množství utečenců, kterým nebyla chudá Makedonie schopna zajistit rozumné životní podmínky. Makedonská republika se tedy musela obrátit na mezinárodní pomoc. Situace se nakonec obrátila v bezpečnostní krizi vlivem separatistické tendence albánské minority. Makedonská republika si již na počátku celé situace plně uvědomovala, že pokud dojde k oddělení kosovských Albánců od Srbska a následnému potvrzení mezinárodního společenství, vznikne precedens, který může výrazně ohrozit integritu celé země (Phillips 2004: 48 – 85).

Za celou bezpečnostní vyhrocenou situací, která v Makedonii vypukla, stála Národně osvobozená armáda (NLA), která vznikla

v roce 2000 a v jejím čele stáli Ali Ahmeti a Fazli Veliu. Ti zasvětili svůj život boji za nezávislost albánské menšiny v Makedonské republice. Jejich metody nicméně málem způsobily občanskou válku. Jak jsme si již zmínili v předchozí části, situace se uklidnila až za účasti mezinárodních představitelů, makedonské vlády a albánské minority dne 13. srpna 2001, kdy byla podepsána Rámcová dohoda. Dohoda zavazovala NLA k tomu, aby za účasti NATO kapitulovala. Především ale také iniciovala ústavní změny, která podpořila albánskou menšinu (Phillips 2004: 161 – 201; Rossos 2008: 281).

Odzbrojovací misi nazvalo NATO operací „Hlavní sklizeň“ (Essential Harvest) a byla oficiálně zahájena dne 22. srpna. Této 30-ti denní mise se účastnilo asi 3500 vojáků NATO. Hlavním cílem mise tedy bylo odzbrojit skupiny etnických Albánců a zničit jejich zbraně. Po operaci byla vyhlášena další mise ze strany NATO, která navazovala na předcházející. Byla to tříměsíční operace Jantarová liška (Amber Fox), která měla za úkol hlídat bezpečnost mezinárodních pozorovatelů dohlížejících na dodržování stanovené dohody. Stále tu ovšem bylo nebezpečí nového vyostření situace, NATO tedy dále pokračovalo v podpoře Makedonské republiky prostřednictvím operace Spojenecký soulad (Allied Harmony), operace trvala až do března 2003, kdy byla převedena pod správu Evropské unie (NATO 2004).

Co se týče vstupu Makedonské republiky do vojenské organizace NATO, ukázkou její nelehké situace můžeme spatřit v dubnu v roce 2008, kdy NATO pořádalo summit v Bukurešti. Makedonie, spolu s dalšími západobalkánskými státy (Chorvatskem a Albánií) se tohoto setkání účastnili s nadějí, že budou následně přizváni ke členství. To se také stalo, ovšem jen v případě Chorvatska a Albánie. Makedonský vstup byl zablokován řeckou stranou, ta využila svého práva veta. Důvod proč

Řecko tento krok učinilo, je stejný jako v případě s Evropskou unií a to kvůli sporné otázce ohledně názvu (Euractiv 2008a). Členství Makedonské republiky je tedy stejně jako v předchozím případě odloženo na neurčito.

Proti této bezvýhodné situaci se Makedonie rozhodla bojovat a to u haagského soudu. Makedonie si stěžovala, že Řecko porušuje svým postojem pro její členství v NATO (i Evropské unii), mezistátní smlouvu podepsanou v roce 1995. Přesněji porušuje pasáž, kde stojí, že Athény nebudou bez ohledu na dlouhodobé spory o název státu dále bránit Makedonii v začlenění do mezinárodních organizací, samozřejmě pokud druhá strana dohody použije název FYROM. Soudní proces skončil vítězstvím pro Republiku Makedonii a řecké námitky zamítl, k tomuto rozsudku se přiklonilo 15 z 16 soudců. Soud ovšem nezaujal žádné jasné stanovisko, které by se týkalo sporu o název. Pouze konstatoval, že řecká strana nepostupovala správně, když zablokovala podanou žádost Republiky Makedonie o přejetí do NATO (Natoaktual 2012).

Makedonie poté tento soudní výrok používala při argumentaci pro vstup do organizace a žádalo ve sporu mezinárodní podporu, která by dotlačila Řecko k jednání. *"Je to mnohem horší než dřív. Situace by se mohla odblokovat, kdyby na Řecko vyvinuly tlak země jako USA, Německo a Francie. Pokud ne, nezlepší se to."* Tyto slova řekl britskému deníku tehdejší makedonský premiér Gruevski. Nicméně tato snaha zůstala bez zdárného výsledku. Řecká strana ze svých stanovisek neustoupila a žádný tlak z mezinárodního prostředí na ní nezačal být vyvíjen. Situace tedy znovu vypadá, že se chýlí do slepé uličky (Joy 2014).

V roce 2012 se NATO rozhodlo, i přesto jakým výsledkem skončilo rozhodnutí soudu, nepozvat Makedonii ke vstupu na alianční summit v Chicagu. Na toto rozhodnutí reagoval makedonský premiér Nikola Gruevski následovně: *"Takovou politiku dvojích měřítek a odvrácení se od hodnot, které sama Aliance propaguje, jsem už dlouho neviděl. NATO ignoruje rozhodnutí Mezinárodního soudního dvora"* (Natoaktual 2012a).

5.3 Výhled pro možné budoucí začlenění Makedonské republiky do EU a NATO

Makedonské naděje pro vstup do Evropské unie se upírají i na Českou republiku, neboť právě odtud v současné době pochází eurokomisař Stefan Fülle zaměřený na rozšíření unie. Jenže i on si plně uvědomuje, že spor o název země musí být vyřešen předtím, než se zahájí přístupové rozhovory. Fülle se tedy plně zaměřuje na vyřešení tohoto sporu. Podle něj je tento spor o název státu bilaterálním problémem, který ale má regionální důsledky. V prvním roce své funkce se nechal slyšet, že *"e[E]xistuje jedinečná příležitost najít řešení a měla by být využita. Jsem plně připraven podpořit rozhovory, které by spolu s nutnou politickou vůlí měly vést ke kompromisu"* (Lidovky.cz 2010).“ Nicméně žádný větší posun v této situaci prozatím nenastal.

Současné mezinárodní prostředí tedy podporuje začlenění Makedonské republiky do Evropské unie a do NATO, nicméně ani jedna z těchto organizací nemá zájem do svých struktur přijmout zemi, která vede tak významný spor s některým ze současných členů. Tento spor by se pak stal interním problémem celé organizace.

Vše tedy závisí na stanovisku ze strany Makedonie, neboť Řecko není dotlačováno k vyřešení situace z mezinárodního společenství. Také

ani v případě, že se nepodaří najít v tomto sporu nějaké východisko, neutrpí řecká strana politické nebo finanční škody. Cesta tedy v této chvíli vede jediné přes ústupky ze strany Makedonie, které by znamenaly změnu celkového makedonského pohledu na celou situaci (Rosůlek 2014: 618). Je tu také další východisko a to změna rozhodovacího systému v rámci Evropské unie, kde jednotlivé státy nebudou mít právo veta, ale bude vše záviset na schválení pouhou většinou. Obě tyto možnosti ovšem v současné době nemají reálný potenciál.

6 POHLED ALBÁNSKÉ MENŠINY NA ŘECKO – MAKEDONSKÝ SPOR

V předchozích kapitolách jsme zjistili, že albánská menšina v Makedonské republice se nedá charakterizovat jako politicky neaktivní etnikum, spíše naopak. Její pohled na řecko-makedonský spor proto nemůžeme v této práci ignorovat a vynechat jej.

Již jsme zmiňovali, že etničtí Makedonci výrazně podporují svou antickou národní identitu. To se odráží v jejich volebních preferencích, ve kterých již od roku 2006 vyhrává pravicová VMRO-DPME. Většina etnických Makedonců dokonce podporuje udržení antické myšlenky tak výrazně, že se tuto identitu podporují i přes to, že brání zemi v integraci do Evropské unie. Nastává tu ale otázka, je tomu tak i u albánské části obyvatel?

Podle nedávno prováděných průzkumů veřejného mínění uvedlo 82,1 procent etnických Makedonců, že vidí v zachování názvu státu důležitější bod, než vstup do Evropské unie a NATO. Albánská menšina má na toto téma ovšem zcela odlišný názor. Pouhých 18,1 procent obyvatel se v tomto případě shodovalo s většinou etnických Makedonců. Zato skoro 78 procent by raději podporovalo Makedonský vstup do uvedených mezinárodních organizací s tím, že by se upustilo od antické národní identity (BalkanInsight 2010).

Tento etnický rozkol může mít v budoucnu při pokračování současné situace vážné důsledky. Jisté problémy jsou v Makedonské republice cítiti již dnes a projevují se třeba i na politické scéně. Albánská Strana pro demokratickou integraci (DUI), čím dál více oroduje za ustoupení řeckým stanoviskům a změně makedonského názvu. Chce,

aby se tato situace za každou cenu vyřešila. Makedonie by pak měla volnou cestu k začlenění do obou mezinárodních organizací. DUI dokonce začíná pronášet neurčité výhrůžky směrem na VMRO-DPME, které by v případě realizace znamenali rozpad země a přijetí albánské menšiny bez makedonské majority (BalkanInsight 2012; Rosůlek 2014: 616 – 617).

Se vzrůstajícími problémy se nesetkáme nejen na politické scéně, ale i mezi obyčejnými obyvateli. Například k výraznému etnickému napětí přispělo postavení sochy cara Dušana v hlavním městě Skopje. Tento srbský císař, je znám tím, že dobyl albánské oblasti a zabral jejich území. To způsobilo šok v celé komunitě. Socha byla pak následně napadena a poškozena albánskými aktivisty. Video z celého incidentu pak následně prokázalo, že součástí celé akce byli i členové strany (DUI). Albánská komunita je tedy výrazně nespokojena s nedostatkem pokroku v evropské integraci, neboť očekává, že přístup k Evropské unii zvýší pracovní příležitosti a rovnost mezi albánskou a makedonskou populací (Euractiv 2013). Je tedy otázkou, jakým způsobem bude reagovat, pokud se neústupnost etnických Makedonců nezmění a spor nadále bude blokovat celé přijímací řízení do Evropské unie a NATO.

7 ZÁVĚR

Řecko-makedonský spor je po celou existenci samostatné Makedonské republiky jedním z největších zahraničně-politických problémů, kterému tento stát musí čelit. I přesto, že Makedonská republika splňuje převážnou většinu kritérií stanovených mezinárodními organizacemi (NATO, Evropská unie), vlivem tohoto sporu se jí nepodařilo začlenit do zmiňovaných mezinárodních aktérů. Spor má tedy přímý dopad na nemožnost výraznějšího začlenění Makedonské republiky do mezinárodních organizací, které by jí zajistily vojenskou bezpečnost a ekonomické výhody.

Hned na začátku práce jsme se věnovali pomocí analyticko-deskriptivní metody historickému průzkumu souvisejícího s oblastí dnešní Makedonské republiky. Díky této kapitole jsme získali historický přehled o událostech, které sporu předcházely, a pomocí těchto informací jsme se následně dokázali lépe orientovat v argumentech, které jednotlivé strany ve sporu používají. V této kapitole jsme si také uvědomili, že spor mezi řeckým státem a Makedonskou republikou o antickou národní identitu nemůžeme považovat za nový bilaterální problém. Spor má totiž návaznost na nevyřešenou územní otázku, která započala ve zkoumané oblasti již v 19. století. Řecké územní nároky se nicméně v současnosti změnilly na nároky historické.

Pro názornější pochopení řecko-makedonského sporu o název země jsme se v následující kapitole uchýlili k prozkoumání jak řeckého, tak i makedonského pohledu na definování makedonského národa. Zjistili jsme výrazné neshody mezi historiky z obou států v interpretaci některých historických událostí, které s tímto národem souvisejí. Nicméně ani odborníci a společnost z jednotlivých států nezaujímají jednotné stanovisko na některé otázky. V makedonském případě můžeme obecně rozdělit názorové proudy do tří skupin: na ty, kteří tvrdí, že Makedonci jsou předky antické Makedonie, dále na skupinu, která se hlásí

k slovanskému odkazu a také na skupinu příklánějící se tak trochu k oběma názorům.

Nejvýraznější rozvoj makedonské národní identity proběhl v období po 2. světové válce, kdy Makedonie byla součástí jugoslávské federace. Makedonci se poprvé ve své historii dočkali oficiálního uznání a dostali dostatek prostoru pro upevnění makedonské národní myšlenky, která se po rozpadu federace mohla naplno projevit. Je ovšem otázkou, co bylo hlavním podmětem pro podporu rozvinutí makedonské národní identity ze strany jugoslávského státu. Zda to byl záměr, na který řecká strana upozorňuje a to připojení severní části řeckého území k jugoslávskému území, nebo zda šlo jen o dodržování jugoslávského práva na sebeurčení každého národa.

Hlavní výzkumná otázka této bakalářské práce se zabývá tím, zda bylo řešení řecko-makedonského sporu mezi řeckým státem a mezinárodním prostředím (OSN, NATO, EU) ve vzájemné symbióze či nikoliv. Museli jsme se tedy detailně zaměřit na období vzniku Makedonské republiky a dále na celý průběh sporu. Prozkoumávali jsme jednotlivá stanoviska, která mezinárodní organizace (NATO a Evropská unie) zaujímaly vůči sporu a samozřejmě také stanoviska řeckého státu. Po zpracování všech dat můžeme konstatovat, že mezinárodní společenství se na počátku 90. let stavělo na řeckou stranu. To také reflektuje skutečnost, během níž Evropská unie ani přes doporučení Badinterovy komise Makedonskou republiku neuznala a pro uznání makedonského státu podalo obdobné podmínky, jaké měla řecká strana.

Nicméně vlivem konfliktní situace, která vznikla mezi chorvatským a srbským státem a také velice přátelským vztahem Řeků k Srbsku, jednotlivé mezinárodní organizace své postavení vůči sporu postupně přehodnocovaly a Makedonii uznaly jako suverénní stát. To se stalo i přes výrazné protesty řecké strany. Následně díky tlaku mezinárodního

prostředí, které nesouhlasilo se zahájením řeckého embarga na makedonský stát, muselo i Řecko částečně ustoupit ze svých stanovisek. Embargo na Makedonii zrušilo a poté uznalo stát pod kompromisním názvem FYROM.

Řecko-makedonské vztahy od krizového období končící rokem 1995 velice posilují. Obě země se po tomto období snaží o vybudování spolupráce prakticky ve všech oblastech. Podle údajů, které jsme v práci získali, byl vztah mezi těmito státy skutečně urovnán a posílen. Obě země se staly vůči sobě velice důležitými obchodními partnery a jejich vzájemná spolupráce se pro ně stala důležitou. Nicméně ani přes tak výrazné urovnání vzájemných vztahů zůstával řecko-makedonský spor nevyřešen.

Co se týče vstupu Makedonské republiky do mezinárodních organizací, Řecko již dlouhodobě úspěšně blokuje jednání o začlenění do Evropské unie a NATO. Situace je pro Makedonii o ještě bezvýhodnější, neboť řecký stát nečelí sebemenšímu tlaku mezinárodních organizací ke změně svého přístupu na tuto otázku. Vztah mezi Řeckem a mezinárodním prostředím nemůžeme tedy spatřovat jako symbiotický, nicméně Řecko z této strany není nikam dotlačováno a je na něm, zda svá stanoviska vůči Makedoncům změní. Makedonci se ovšem ani přes tyto okolnosti své identity nehodlají vzdát a řeckým požadavkům ustoupit. Šance pro Makedonii na změnu celé bezvýhodné situace se objevila u mezinárodního soudu v Haagu, na který se Makedonie obrátila. Ta protestovala proti postoji řeckého státu vůči integraci Makedonské republiky do struktury NATO i Evropské unie, který porušuje podle ní mezistátní smlouvu podepsanou v roce 1995. Soud dal makedonské straně za pravdu, nicméně rozsudek neurčoval žádné konkrétní kroky, kterými by se měly státy řídit, situace se tudíž prakticky nezměnila.

Pro zodpovězení naší výzkumné podotázky jsme se zaměřili na vnitro-politickou situaci v Makedonské republice. Prozkoumávali jsme

názorovou diferenciaci mezi majoritní většinou etnických Makedonců a albánskou menšinou. Zjistili jsme, že v přístupu k celému sporu každá z těchto etnických skupin přistupuje s rozdílným postojem. Pro Albánce je prioritní přístup k rozhovorům s významnými mezinárodními organizacemi, které státu zajistí prosperitu před anticko-národnostní otázkou. Pro etnické Makedonce je naopak jejich identita důležitější a nehodlají se jí vzdát ani přes riziko, že jim tento postoj zabrání v začlenění do mezinárodních organizací. Tato etnická rozdílnost v postoji k tak zásadní otázce může v budoucnu způsobit politickou a etnickou nestabilitu v celé zemi. Její počátky můžeme spatřit již nyní.

8 ZDROJE

Tištěné zdroje:

Bechev, Dimitar (2009). *Historical Dictionary of the Republic of Macedonia* (Plymouth: The Scarecrow Press).

Cowan, Jane (2000). *Macedonia The Politics of Identity and Difference* (England: Pluto Press).

Dimitrov, E. a kol. (1993). *Macedonia and its relations with Greece* (Skopje: Macedonian Academy of Sciences and Arts).

Dorovský, Ivan (1995). *Makedonie, zrození nebo obrození národa* (Boskovice: Albert).

Hradečný, Pavel – Oliva, Pavel a kol. (1998). *Dějiny Řecka* (Praha: Nakladatelství lidové noviny).

Hunt G. Horace (1952). *Grammar of the Macedonian literary language* (Skopje).

Kofos, Evangelos (1999). Greece's Macedonian Adventure: The Controversy over FYROM's Independence and Recognition. In: Coufoudakis, Van - Kofos, Evangelos a kol. *Greece and the New Balkans: Challenges and Opportunities* (New York, Pella Publishing Company), 361-394.

Kondonis, Haralambos (2005). Bilateral relations between Greece and The Former Republic of Macedonia. In: Evangelos Kofos - Vlasis Vlasidis a kol., *Athens-Skopje: An Uneasy Symbiosis (1995-2002)* (Athens: Papazisis Publisher), 56 - 86.

Kostov, C. (1996). *Contested ethnic identity: The case of Macedonian immigrants in Toronto, 1900-1996* (Oxford: Peter Lang).

Martis, Nikolaos (1984). *The falsification of Macedonian history* (Athens: A.S. Onassis Public Benefit Foundation).

Misirkov, Krste (2012). *O makedonských záležitostech* (Brno: Tribun EU).

Papakonstantinou, M. (1994). *The diary of a politician (in Greek)* (Athens: Viviopoleion tis Estias).

Phillips, John (2004). *Macedonia Warlords and Rebels in the Balkans* (London: I.B.Tauris).

Rossos, Andrew (2008). *Macedonia and the Macedonians* (Stanford: Stanford University).

Rosůlek, Přemysl (2008). *Makedonie* (Praha: Libri).

Roudometof, Victor (2002). *Collective Memory, National Identity, and Ethnic Conflict* (Westport: Praeger Publishers).

Rychlík, Jan – Kouba, Miroslav (2003). *Dějiny Makedonie* (Praha: Nakladatelství Lidové noviny).

Stawowy-Kawka, Irena (2002). *The National Idea in the Most Recent Macedonian Historiography*. In: Sujecka, Jolanta. *The National Idea as a Research Problem* (Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy).

Šanc, D. (2010): *Evropská unie a Západní Balkán*. In: Cabada a kol., *Aktuální výzvy evropského integračního procesu* (Nakladatelství Aleš Čeněk: Plzeň).

Šesták, Miroslav (1998). *Dějiny jihoslovanských zemi* (Praha: Nakl. Lidové noviny).

Šmíd, Tomáš (2004). Zahraniční a bezpečnostní politika Makedonie. In: Stýskalíková, V. – Smekal, H. a kol., *Zahraniční a bezpečnostní politika vybraných zemí Balkánu* (Brno: Masarykova univerzita).

Taškovski, Dragan (1976). *The Macedonian nation* (Skopje: Nasha Kniga).

Tziampiris, Aristotle (2007). The European Union and the Macedonian Question. In: Koliopoulos, Ioannis - Tziampiris, Aristotle a kol., *The History of Macedonia* (Thessaloniki, Museum of Macedonian Struggle Foudation), 357 – 369.

Weithmann, Michael (1996). *Balkán: 2000 let mezi východem a západem* (Praha: Nakladatelství Vyšehrad).

Wilkinson, Robert (1951). *Maps and politics: a review of the ethnographic cartography of Macedonia* (Liverpool: University Press).

Prameny:

Andonovski, Hristo (1993). Greek Evidence on the Authenticity of the Macedonians. *Macedonian Review* (1). (dostupné na: <http://www.historyofmacedonia.org/MacedonianGreekConflict/GreekEvidence.html>, 23. 3. 2014).

Brown, J. (1992). Is Macedonia next?. *Commonweal*, 119 (14), 7 – 8.

Glenny Misha (1995). The Macedonian Question: Still No Answers. *Social Research* 62 (1), 143 – 160.

Hammond, N. (1995). Connotations of 'Macedonia' and of 'Macedones' Until 323 B. C. *The Classical Quarterly, New Series* 45 (1), 120 – 128.

Highet, Keith – Kahale, George – Peters, Anne (1995). Commission of the European Communities v. Hellenic Republic. *The American Journal of International Law* 89 (2), 376 – 385.

- Chivvis, C. S. (2008). The Making of Macedonia. *Survival* 50 (2), 141 – 162.
- Katardžiev, Ivan (1993). VMRO and the Macedonian Liberalization Movement after the First World War. *Balkan Forum* 1 (5), 162.
- Kofos, Evangelos (2005). The Controversy over the Terms „Macedonians“ and „Macedonia“: A Probable Exit Scenario. *Southeast European and Black Sea Studies* 5 (1), 129 – 133.
- Marina, A., & Bojan, M. (2013). Pre-accession monitoring and minority protection in the Republic of Macedonia. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai, Europaea* 58 (4), 163-182.
- Nikolov, Stephan (2013). Interview with Dr. Stephan E. Nikolov (Bulgarian academy of sciences) about Macedonian - Bulgarian relationships. *New Balkan Politics Issue* 13, 176 – 189.
- Pellet, Alain 1992. The Opinions of the Badinter Arbitration Committee A Second Breath for the Self-Determination of Peoples. *European Journal of International Law* 3 (1), 178 – 185.
- Rossos, Andrew (2000). Great Britain and Macedonian Statehood and Unification 1940-49. *East European Politics and Society* 14 (1), 131.
- Rosůlek, Přemysl (2014). Antická dimenze makedonské identity, spor o název země s Řeckem & Albánci v Makedonii. In: Lasicová, Jana – Ušiak, Jaroslav a kol., *Bezpečnostné fórum 2014* (Banská Bystrica: Belianum), 609 – 620.
- Štěpánek, Václav (2014). *Balkán a národnostní otázka v první polovině 20. století* [přednáška] 1. 4. 2014 (Plzeň: Fakulta filozofická ZČU v Plzni).
- Tziampiris, Aristotle (2011). Greece and the Macedonian Question: an assessment of recent claims and criticisms. *Southeast European and Black Sea Studies* 11 (1), 69 – 83.

Tziampiris, Aristotle (2012). The Macedonian name dispute and European Union accession. *Southeast European and Black Sea Studies* 12 (1), 153–171.

Vangeli Anastas (2011). Nation-building ancient Macedonian style: the origins and the effects of the so-called antiquization in Macedonia. *Nationalities Papers* 39 (1), 13 – 32.

Internetové zdroje:

BalkanInsight (2010). *Poll: Macedonians Opt For Name Over EU, NATO*. *BalkanInsight*. 13. 7. 2010 (dostupné na: <http://www.balkaninsight.com/en/article/poll-macedonians-opt-for-name-over-eu-nato>, 28.3.2014).

BalkanInsight (2012). Ahmeti Urges Macedonia 'Name' Solution in 2013. *BalkanInsight*. 13. 7. 2012 (dostupné na: <http://www.balkaninsight.com/en/article/ahmeti-favors-2%C3%A5aa3-for-macedonia-name-solution>, 28.3.2014).

Brussels european council (2006). *Council of the European union* (dostupné na: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/92202.pdf, 26.3.2014).

Donski, Alexander (2014). Similarities between ancient Macedonian and today's' Macedonian Culture (Linguistics and Onomastics) (dostupné na: <http://www.historyofmacedonia.org/ConciseMacedonia/similarities.html>, 28.6.2014).

Euractiv (2004). Řecko se chystá blokovat vstup Makedonie do EU. 08. 11. 2004 (dostupné na: <http://www.euractiv.cz/evropa-dnes0/clanek/ecko-se-chyst-blokovat-vstup-makedonie-do-eu>, 20.3.2014).

Euractiv (2008). Makedonie je pod tlakem kvůli oficiálnímu názvu státu. 02. 10. 2008 (dostupné na: <http://www.euractiv.cz/budoucnost-eu0/clanek/britsti-konzervativci-se-nevzdavaji-referenda-o-lisabonske-smlouve>, 25.3.2014).

Euractiv (2008a). Summit NATO je pro Makedonii čárou přes rozpočet. 04. 04. 2008 (dostupné na: <http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/clanek/summit-nato-je-pro-makedonii-carou-pres-rozpocet>, 24.3.2014).

Euractiv (2010). Zájem Makedonců o Evropskou unii ochladl. 14. 10. 2010 (dostupné na: <http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/zajem-makedoncu-o-evropskou-unii-ochladl-007998>, 20.3.2014).

Euractiv (2011). Makedonský „bojovník“ rozlítíl Řeky. 17. 06. 2011 (dostupné na: <http://www.euractiv.cz/rozsirovani-eu/clanek/makedonsky-bojovnik-rozlilit-reky-008889>, 25.3.2014).

Euractiv (2013). Macedonia's ethnic Albanians lose patience over EU accession talks. 19. 12. 2013 (dostupné na: <http://www.euractiv.com/macedonia/ethnic-albanians-lose-patience-m-news-532468>, 28.6.2014).

European Commission 2001. *Stabilisation and association agreement* (dostupné na: http://ec.europa.eu/enlargement/pdf/the_former_yugoslav_republic_of_macedonia/saa03_01_en.pdf).

European Council (1992). *European Council - Declaration on Former Yugoslavia* (dostupné na: http://www.europarl.europa.eu/summits/lisbon/li2_en.pdf).

Evropský soudní dvůr (1994). *Order of the court, 23 June 1994* (dostupné na:

<http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=99740&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=495845>, 28.6.2014).

Gazda, Adam (2011). *Zahraniční politika Jugoslávie s přihlédnutím k Makedonii v letech 1945 – 1990*. *E-polis.cz*. 16. 5. 2011. (dostupné na: <http://www.e-polis.cz/nezarazene-clanky/624-zahranicni-politika-jugoslavie-s-prihlednutim-k-makedonii-v-letech-1945-1990.html>, 23. 3. 2014).

Joy, Oliver (2014). Macedonian PM: Greece is avoiding talks over name dispute. *CNN*. 16. 2014 (dostupné na: <http://edition.cnn.com/2014/01/14/business/macedonia-prime-minister-greece/index.html?iref=allsearch>, 28.3.2014).

Lidovky.cz (2010). *Eurokomisař Füle: Spor o jméno Makedonie již brzy vyřešíme*. 19. 2. 2010 (dostupné na: http://www.lidovky.cz/eurokomisar-fule-spor-o-jmeno-makedonie-jiz-brzy-vyresime-pnt-/zpravy-svet.aspx?c=A100219_182524_In_zahranici_gaa#utm_source=clanek.lidovky&utm_medium=text&utm_campaign=a-souvisejici.clanky.clicks, 26.3.2014).

Ministerstvo obrany – Česká republika (2013). *Česká republika podporuje snahu Makedonie být platným členem Evropské unie i NATO* (dostupné na: <http://www.acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ceska-republika-podporuje-snahu-makedonie-byt-platnym-clenem-evropske-unie-i-nato-81745/>, 28.6.2014).

Ministerstvo zahraničních věcí – ČR (2014). *Makedonie Zahraničně-politická orientace* (dostupné na: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/evropa/makedonie_fyrom/politika/zahranicne_politicka_orientace.html, 30.3.2014).

Ministerstvo zahraničních věcí – ČR (2014a). *Politika rozšiřování Evropské unie* (dostupné na:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/evropska_unie/rozsireni.htm, 28.6.2014).

Ministry of Foreign Affairs - Hellenic Republic (2014). *FYROM Name Issue* (<http://www.mfa.gr/en/fyrom-name-issue/>, 27. 3. 2014).

Ministry of Foreign Affairs – Republic of Macedonia (2013). *International Organizations* (<http://www.missions.gov.mk/prague/about-macedonia/international-organizations/>, 26. 3. 2014).

NATO (2004). *NATO's Role in the former Yugoslav Republic of Macedonia* (dostupné na: <http://www.nato.int/fyrom/home.htm>", 29.3.2004).

Natoaktual (2012). Chceme konečně do NATO, žádá Makedonie po vyhraném soudu s Řeckem. 19. 2. 2012 (dostupné na: http://www.natoaktual.cz/chceme-konecne-do-nato-zada-makedonie-po-vyhranem-soudu-s-reckem-psu-na_zpravy.aspx?c=A120220_142516_na_zpravy_m00, 28.3.2014).

Natoaktual (2012a). Pro Makedonii je summit zklamáním, nedostala pozvánku ke vstupu. 24. 5. 2012 (dostupné na: http://www.natoaktual.cz/pro-makedonii-je-summit-zklamanim-nedostala-pozvanku-ke-vstupu-pwo-na_media.aspx?c=A120524_200718_na_media_m02, 26.3.2014).

Risteska, M. (2008). *Makedonský vstup do Evropské unie*. (dostupné na: <http://www.europeum.org/doc/pdf/870.pdf>).

Robin O'Neill (1997). *The Macedonian Question A Diplomatic Initiative in the 1990s* (dostupné na: <http://www.wpct.co.uk/lectures/1997.htm>).

ВМРО-ДПМНЕ (2014). *Истопујам* (http://vmro-mne.org.mk/?page_id=172, 23. 3. 2014).

9 RESUMÉ

This bachelor paper is focused on one the biggest European bilateral conflict between Macedonia and Greece. The conflict is based on Greece's negative attitude towards naming the Republic of Macedonia. Greece considers naming Macedonia as a theft of Greek national historical identity and demands a change as well as leaving the Antic-Macedonian heritage.

Macedonia has to face this conflict since the establishment of its own existence and at the moment this dispute has a great deal on Macedonian inability to integrate into international organizations such as European Union or NATO. Both countries are trying to find a compromise, but neither of them wants to leave its own demands. Therefore solving this conflict doesn't seem possible in the near future.